

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Sžo/36/2014
Identifikačné číslo spisu:	1012200933
Dátum vydania rozhodnutia:	18.06.2015
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1012200933.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Petra Melichera a členiek senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD., v právnej veci navrhovateľky: A. L., C. XX, C., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Námestie slobody 12, Bratislava, o opravnom prostriedku navrhovateľky proti rozhodnutiu odporcu sp. zn. 5N 697/12, ev. č. 2022/12 zo dňa 3. mája 2012, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Sp/48/2012 - 23 zo dňa 19. februára 2014, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Sp/48/2012 - 23 zo dňa 19. februára 2014, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozhodnutie odporcu sp. zn. 5N 697/12, ev. č. 2022/12 zo dňa 03.05.2012, ktorým nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci z dôvodu nesplnenia podmienky stavu materiálnej núdze, nakoľko započítateľný príjem navrhovateľky a spoločne posudzovanej osoby v rozhodnom období od septembra 2011 od marca 2012 presahuje výšku 1,6 násobku životného minima pre dve plnoleté fyzické osoby.

Krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporcu je vecne správne a zákonné, keďže navrhovateľka nesplnila jednu zo základných kumulatívnych podmienok poskytovania právnej pomoci v zmysle § 6 ods. 1 písm. a/ a § 6a ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „zák. o poskytovaní právnej pomoci"). Nesplnenie podmienky materiálnej núdze, tak ako je definovaná v § 4 ods. 1 písm. i/ zák. o poskytovaní právnej pomoci, rovnako ako nesplnenie čo len jednej z ostatných kumulatívnych podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b/, c/ zák. o poskytovaní právnej pomoci, automaticky vylučuje nárok žiadateľa na poskytovanie právnej pomoci. Zákon neumožňuje odporcovi

aplikovať voľnú úvahu pri posudzovaní, či celková situácia navrhovateľa odôvodňuje alebo neodôvodňuje priznanie nároku na poskytovanie právnej pomoci. Odporca bol povinný každú žiadosť o priznanie nároku na poskytovanie právnej pomoci posudzovať výlučne v rámci zákonom určených kritérií.

Krajský súd za nedôvodnú považoval námietku týkajúcu sa oslobodenia od súdnych poplatkov v konaní pred Okresným súdom Bratislava V, nakoľko táto skutočnosť nemala žiaden vplyv na rozhodovanie odporcu podľa zák. o poskytovaní právnej pomoci. O žiadosti podľa zák. o poskytovaní právnej pomoci rozhoduje výlučne odporca, pričom § 4 ods. 1 písm. i/ zák. o poskytovaní právnej pomoci jasne a zrozumiteľne stanovuje objektívne kritériá pre posúdenie príjmových pomerov žiadateľa a následne § 6 a § 6a vylučuje možnosť priznania nároku na poskytovanie právnej pomoci v prípade, ak sa žiadateľ v stave materiálnej núdze nenachádza. § 138 O. s. p. ponecháva všeobecnému súdu voľnú úvahu pri hodnotení pomerov účastníka konania a nikdy neskúma, či sa žiadateľ nachádza v stave materiálnej núdze, nakoľko tento pojem O. s. p. nepozná.

Neúspešnej navrhovateľke krajský súd nepriznal náhradu trov konania a zaviazal ju na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 33 € za konanie v zmysle § 2 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „zák. o SP“).

Proti predmetnému rozsudku podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie domáhajúc sa zrušenia napadnutého správneho rozhodnutia.

Uviedla, že uloženie povinnosti zaplatiť súdny poplatok bolo nezákonné. Za základ poplatku sa považuje vždy predmet konania vo veci samej, teda vo veciach začatých na návrh. V predmetnej veci nebol podaný súdu návrh na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia, ale v zmysle poučenie v rozhodnutí odporcu bolo podané odvolanie. Konaním pre poplatkové účely sa považuje len odvolacie konanie o odvolaní vo veci samej, nie konanie o odvolaniach procesnej povahy, akým bolo aj rozhodnutie o poskytnutí resp. neposkytnutí právnej pomoci. Poplatok za odvolanie proti rozhodnutiam súdov, ktorými sa nerozhodlo vo veci samej sa neplatí. Keďže podaním odvolania navrhovateľke nevznikla poplatková povinnosť, nemohla jej byť napadnutým rozsudkom táto povinnosť uložená.

Navrhovateľka poukázala na svoju ťaživú situáciu, kedy jej nezostáva dostatok finančných prostriedkov ani na nákup liekov, nemá žiadne finančné prostriedky na to, aby si mohla dovoliť na ochranu základných ľudských práv zaplatiť advokáta zo svojich prostriedkov. Nepriznanie pridelenia advokáta ex offio považovala za odopretie spravodlivého súdneho procesu a zmarenie úspešnosti a porušenie základných ľudských práv. Odňatím spravodlivosti by bolo zmarené právo na súdnu ochranu garantované v čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Navrhovateľka poukázala na tú skutočnosť, že pojem materiálna núdza by nemal byť v rozpore s pojmom hmotná núdza v zmysle zák. č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov, na ktorú sa pri posudzovaní odkázanosti zák. o poskytovaní právnej pomoci a následne aj odporca odvolával. Jedná sa o kolíziu dvoch platných zákonov pri posudzovaní žiadostí občanov, pričom aby nedochádzalo k porušovaniu základných ľudských práv z dôvodu odmietnutia spravodlivosti a zabezpečenia spravodlivého procesu pri uplatňovaní práv občanov v hmotnej alebo materiálnej núdzi, mal sa krajský súd obrátiť pred vydaním rozhodnutia s podnetom na Ústavný súd SR. Navrhovateľka mala za to, že nakoľko spĺňala podmienky pre priznanie kompenzačných príspevkov v súlade so zákonom č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov, spĺňala základné podmienky pre posudzovanie fyzických osôb či už v materiálnej alebo v hmotnej núdzi.

K podanému odvolaniu sa písomne vyjadril odporca tak, že navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Uviedol, že tvrdenia navrhovateľky o kolízii dvoch právnych predpisov sú len jej osobným názorom na to, akú povahu by mali mať právne úpravy materiálnej a hmotnej núdze de lege ferenda. Navrhovateľka v podanom odvolaní nenamietala postup odporcu pri vyhodnocovaní materiálnej stránky ako jedného z kritérií pre priznanie nároku na právnu pomoc, ako ani postup krajského súdu pri preskúmaní rozhodnutia odporcu. Spravodlivosť navrhovateľke nebola odňatá, nakoľko odporca ako aj krajský súd postupovali podľa platného práva. Vo vzťahu k namietanej povinnosti zaplatiť súdny poplatok za konanie

odporca uviedol, že rozsudok krajského súdu nie je rozhodnutím procesnej povahy, pretože sa ním neupravil postup v konaní súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O. s. p.) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné.

Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2, § 214 ods. 2 O. s. p. s tým, že termín verejného vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 18.06.2015 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p.).

Podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 6 ods. 1 písm. a/ zák. o poskytovaní právnej pomoci, fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom.

Podľa § 6a zák. o poskytovaní právnej pomoci, ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20 % trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b/ a c/ tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods. 2 sa použije primerane.

Z obsahu pripojených spisov vyplýva, že predmetom preskúmania je zákonnosť rozhodnutia odporcu sp. zn. 5N 697/12, ev. č. 2022/12 zo dňa 03.05.2012, ktorým navrhovateľke nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci z dôvodu nesplnenia podmienky stavu materiálnej núdze, nakoľko započítateľný príjem navrhovateľky (dôchodkové dávky) a spoločne posudzovanej osoby (výsluhový dôchodok manžela navrhovateľky), v rozhodnom období od septembra 2011 od marca 2012 presahoval výšku 1,6 násobku životného minima pre dve plnoleté fyzické osoby.

Odvolací súd po vyhodnotení odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O. s. p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku, z ktorých dôvodov sa s ním stotožňuje v celom rozsahu. Vzhľadom k tomu, aby najvyšší súd v preskúmvanej veci nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe skutočnosti spolu s právnymi závermi krajského súdu, sa vo svojom odôvodnení obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a pre zdôraznenie jeho správnosti uvádza:

Pokiaľ navrhovateľka v podanom odvolaní namietala uloženie povinnosti zaplatiť súdny poplatok z dôvodu, že sa jednalo o rozhodnutie procesné a konaním pre poplatkové účely sa považuje len odvolacie konanie o odvolaní vo veci samej, nemohol sa odvolací súd s takouto argumentáciou stotožniť.

Konanie o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu správneho orgánu je samostatným typom konania v správnom súdnictve, v ktorom predmetom konania je preskúmvanie jeho zákonnosti; vec sama, ktorú skúma konajúci súd je zákonnosť konkrétneho rozhodnutia. Konanie sa začína na návrh, ktorým je opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu (§ 250m ods. 1 O. s. p.). Keďže navrhovateľka podala opravný prostriedok proti rozhodnutiu odporcu o nepriznaní právnej pomoci, vyvolala začatie súdneho konania, v ktorom súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia. Skutočnosť,

že výsledkom konania je v konečnom dôsledku nepriznanie právnej pomoci ako procesná otázka pre iné konanie prebiehajúce na inom súde, nie je pre tento záver rozhodná. Navrhovateľkou citované ustanovenia zák. o súdnych poplatkoch sa vzťahujú na odvolanie podané proti rozhodnutiu súdu, teda nie proti rozhodnutiu správneho orgánu, a preto ich nemožno v prejednávanej veci aplikovať. Krajský súd napadnutým rozsudkom vo veci meritórne rozhodol, keď rozhodnutie odporcu potvrdil dospejúc k záveru o jeho zákonnosti, a teda jeho rozhodnutie je rozhodnutím vo veci samej. Povinnosť zaplatiť súdny poplatok bola navrhovateľke uložená v súlade s § 2 ods. 4 zák. o súdnych poplatkoch, keďže podala opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu a v konaní nebola úspešná.

Vo vzťahu k samotnému posúdeniu dôvodov nepriznania právnej pomoci sa najvyšší súd stotožnil s právnymi závermi krajského súdu, keď navrhovateľka v podanom odvolaní ani nevzniesla námietky svedčiace o nesprávnosti posúdenia ohľadne splnenia podmienky príjmu presahujúceho 1,6 násobok životného minima pre dve plnoleté fyzické osoby. Zák. o poskytovaní právnej pomoci vychádza z podmienky materiálnej núdze a pokiaľ zákonodarca použil toto kritérium, súd nemôže vychádzať z iných podmienok ako ustanovených zákonom ako napríklad stav hmotnej núdze, ako sa toho domáhala navrhovateľka.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. a § 250k ods. 1 O. s. p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, keďže žalobca úspešný nebol a žalovanému v takomto konaní náhrada trov neprináleží.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok